

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy a soudce zpravodaje JUDr. Karla Šimky a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **R. E.**, zastoupeného Mgr. Janou Čechovou Náplavovou, advokátkou, se sídlem Trojanova 12, Praha 2, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2010, č. j. 5842-5/2010-900000-302, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2014, č. j. 6 Af 36/2010 - 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí městského soudu a jemu předcházející rozhodnutí žalovaného

[1] Rozsudkem ze dne 13. 3. 2014, č. j. 6 Af 36/2010 - 64, zrušil Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2010, č. j. 5842-5/2010-900000-302 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Celního ředitelství Plzeň (dále jen „celní ředitelství“) ze dne 21. 1. 2010, č. j. 840/2010-160100-34, jímž byl podle § 42 odst. 1 písm. c) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění účinném k 28. 5. 2010 (dále jen „zákon o spotřebních daních“), zajištěn dopravní prostředek tovární značky VOLVO FH 42T, registrační značky X, včetně návěsu značky SCHWARZMÜLLER TS 3/E, registrační značky č. X.

[2] Městský soud v odůvodnění svého rozsudku dospěl k závěru, že se žalobce při vydávání rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku nenacházel v postavení nositele práv a povinností z přepravního vztahu (odpovědného subjektu), vůči kterému, jakožto kontrolované osobě, mohlo být toto rozhodnutí vydáno. Při posuzování toho, zda se žalobce v daném případě nacházel v postavení osoby, vůči níž mohlo být vydáno rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku, vycházel soud z ustanovení § 42 zákona o spotřebních daních a dospěl k závěru, že byt' byl žalobce fyzicky přítomen při kontrole, bylo mu oznámeno opatření o zajištění dopravního prostředku a byla mu předána kopie protokolu o zajištění, nelze jej považovat za kontrolovanou osobu, která má pak postavení účastníka řízení a je uvedena v rozhodnutí o zajištění. V daném případě je třeba při posouzení, kdo má postavení kontrolované osoby, vycházet z toho, že žalobce byl „pouze“ zaměstnancem dopravce, vykonával funkci řidiče. Bylo na správním orgánu, aby se zabýval tím, zda subjekt, vůči němuž je rozhodnutí o zajištění vydáváno, je odpovědným subjektem, tj. nositelem práv a povinností z přepravního vztahu, tedy subjektem, který mohl nabývat práva a povinnosti plynoucí z tohoto rozhodnutí a vůči kterému může být toto rozhodnutí vydáno. Tímto subjektem byla v projednávané věci společnost TM-TRUCK, s. r. o. jakožto účastník přepravního vztahu – dopravce, který s vybranými výrobky nakládal se všemi právy a povinnostmi z toho plynoucími. Žalobce zde vystupoval jako zaměstnanec této společnosti (řidič), který plnil pouze její pokyny, tj. měl pouze povinnost předmětné vybrané výrobky jejím dopravním prostředkem na určené místo dopravit. Rovněž byl oprávněn být přítomen kontrole a jménem zaměstnavatele (dopravce) vzít na vědomí oznámení o zajištění a převzít protokol o zajištění. Tyto úkony, dle názoru soudu, nevybočují z pracovní náplně, neboť souvisí s vlastním výkonem funkce řidiče.

[3] K námitce žalovaného, že ve stejném případě (jednalo se o obsahově shodná rozhodnutí jako v nyní posuzované věci, avšak adresovaná společnosti TM-TRUCK, s. r. o.) jiný senát téhož soudu ve svých rozsudcích (sp. zn. 8Af 49/2010 a 8Af 50/2010) „osvědčil“ žalobce jako kontrolovanou osobu, městský soud v napadeném rozsudku uvedl, že závěr učiněný osmým senátem městského soudu v jeho rozhodnutích není v rozporu se shora uvedeným závěrem šestého senátu městského soudu v projednávané věci. Osmý senát se vyjadřoval k prvostupňovému rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků, které směřovalo vůči žalobci. K tomu z obsahu spisového materiálu, který je pro obě řízení společný, vyplývá, že v této fázi řízení, tedy v řízení prvostupňovém, nebylo zřejmé, že žalobce je zaměstnancem společnosti TM-TRUCK, s. r. o. Tato skutečnost byla ozřejmena a doložena v rámci odvolacího řízení. Za tohoto stavu pak bylo na žalovaném, aby k této skutečnosti při svém rozhodování přihlédl. K odkazu osmého senátu na judikaturu Nejvyššího správního soudu je třeba uvést, že otázka kontrolované osoby byla Nejvyšším správním soudem v uvedeném rozhodnutí řešena ve vztahu k možnosti oznámení zajištění vybraných výrobků (dopravního prostředku) zaměstnanci, nikoli v tom směru, zda vůči tomuto subjektu může být uvedené rozhodnutí o zajištění také vydáno. Lze tedy uzavřít, že rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku bylo vydáno v rozporu se zákonem, neboť bylo vydáno vůči osobě, již postavení kontrolované osoby nepříslušelo.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce k ní

[4] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě uplatňuje důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti především namítá, že

pokračování

krajský soud nesprávně posoudil právní otázku výkladu pojmu, kdo může být kontrolovaná osoba, užitého v § 42 zákona o spotřebních daních.

[5] Stěžovatel uvádí, že přepravu prováděl žalobce, který se označil za přepravce (viz jeho odpověď uvedená v protokolu z ústního jednání č. j. 829/2010-160100-34 ze dne 21. 1. 2010, který vyhotovilo celní ředitelství). Skutečnost, že se jedná o zaměstnance, byla „zjištěna“ a prokázána až v odvolacím řízení. Zákon o spotřebních daních (§ 42 odst. 4) používá pojem „kontrolovaná osoba“ jako zkratku pro osobu, u které byly vybrané výrobky či dopravní prostředek zjištěny, tj. fyzicky zjištěny. Této osobě se předá protokol o zajištění. Za kontrolovanou osobu byl v protokolu o zajištění označen žalobce a nikterak proti této skutečnosti „neprotestoval“. Zákon o spotřebních daních stanoví, že rozhodnutí o zajištění se vydá nejpozději následující pracovní den, přičemž zákon neuvádí, kdo je jeho adresátem. Z logiky věci však je adresátem rozhodnutí o zajištění stejná osoba, tj. kontrolovaná osoba (osoba, u které byly vybrané výrobky zjištěny). Tomu svědčí i krátkost lhůty pro vydání rozhodnutí, která činí jeden pracovní den. V takové lhůtě není možné učinit žádná další skutková zjištění ve vztahu k tomu, kdo jiný by mohl být účastníkem řízení. Z dalšího ustanovení (§ 42 odst. 5), ve kterém se uvádí, že rozhodnutí o zajištění obsahuje také poučení o právech a povinnostech osoby, jíž se rozhodnutí týká, bylo možné dovodit, že kontrolovaná osoba nemusí být jediným účastníkem řízení, ale že mohou být zjištěny i další osoby, kterých se rozhodnutí týká. Například osoby, které mají vlastnické či jiné právo k zajištěnému dopravnímu prostředku či zajištěným vybraným výrobkům. Tyto se stanou „následně“ v případě, že se jich rozhodnutí o zajištění skutečně týká, účastníky řízení. Tyto osoby pak mohou uplatnit v řízení o zajištění až do vydání meritorního rozhodnutí svá práva. Nic to však nemění na tom, že rozhodnutí o zajištění se prvotně doručuje kontrolované osobě, tj. osobě, u níž byly vybrané výrobky zjištěny a kterou byl v daném případě žalobce jako řidič. Takto vykládal předmětné ustanovení stěžovatel a takto také v předmětném řízení postupoval, a to za situace, kdy se připravovala nová právní úprava § 42 zákona o spotřebních daních (pozn. jednalo se o současné znění § 42 a násl. zákona o spotřebních daních, účinné od 1. 5. 2011), ve které byl výslovně „rozšířen“ okruh účastníků řízení o zajištění vybraných výrobků a dopravního prostředku a toto řízení bylo výslovně rozděleno na dvě řízení (o zajištění a o zajištěných vybraných výrobcích a dopravním prostředku), a dále za situace, kdy k Ústavnímu soudu ČR byl podán návrh na zrušení části ustanovení § 42 zákona o spotřebních daních (viz nález Pl. ÚS 31/08), o kterém nebylo v té době rozhodnuto. V okamžiku, kdy žalobce předložil společně s odvoláním i kopii své pracovní smlouvy, dospěl stěžovatel v odvolacím řízení k názoru, že vlastní zajištění se týká také jiné osoby, a to dopravce, tj. společnosti TM-TRUCK, s. r. o., a uložil prvoinstančnímu orgánu doručit rozhodnutí o zajištění také této společnosti s poučením, že je účastníkem řízení, což se následně stalo. Současně je nutné vzít v potaz také skutečnost, že rozhodnutí o zajištění je předběžným opatřením vztahujícím se zejména k věci (ad rem) a že jeho základním smyslem je předběžně zabránit další dispozici se zajištěnou věcí.

[6] Dále je nutné upozornit, že tehdejší procesní právní úprava, tj. zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), neměla žádnou úpravu „řízení o účastenství“, jakou obsahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve svém § 28. Jestliže tedy celní ředitelství zahájilo řízení o zajištění s žalobcem jako kontrolovanou osobou a tento podal proti rozhodnutí odvolání, nezbylo stěžovateli nic jiného než po

odstranění vady řízení, resp. po „přibrání dalšího účastníka řízení“ (společnosti TM-TRUCK, s. r. o.) o odvolání rozhodnout a vydat napadené rozhodnutí. Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku pouze uvedl, že stěžovatel měl ke skutečnosti, že žalobce je zaměstnanec dopravce, přihlídnout, avšak neuvedl, jakou formou, resp. co by měl učinit. Stěžovatel je přesvědčen s ohledem na výše uvedené, že jím zvolený postup byl souladný s právem a všem subjektům (žalobci i společnosti TM-TRUCK, s. r. o.) byla poskytnuta všechna práva, která jim zákon o spotřebních daních i zákon o správě daní a poplatků přiznávají, a proto nemůže být napadené rozhodnutí označeno jako nezákonné.

[7] Pro úplnost je nutné odkázat i na současnou právní úpravu zákona o spotřebních daních, tj. po novelizaci provedené zákonem č. 95/2011 Sb., a na důvodovou zprávu k tomuto zákonu. Současné znění zákona o spotřebních daních při vymezení účastníků řízení používá stejné formulace (osoba, u níž byly vybrané výrobky zjištěny), přičemž již nepoužívá zkratku „kontrolovaná osoba“ a výslovně v § 42a vymezuje další účastníky řízení (osoba, která má věcné právo k zajištěným vybraným výrobkům nebo dopravnímu prostředku). Podle současné právní úpravy by opět bylo vydáno rozhodnutí o zajištění a adresováno žalobci a společnost TM-TRUCK, s. r. o., by v řízení vystupovala jako další účastník řízení, kterému by bylo vydáno rozhodnutí o zajištění. O skutečnosti, že osoba, u níž byly vybrané výrobky zjištěny, je podle původní i současné právní úpravy stále totožná, svědčí i bod 23 důvodové zprávy k zákonu č. 95/2011 Sb., ve kterém je uvedeno, že navrhovaná právní úprava reaguje na výše uvedené poznatky z praxe a odstraňuje výkladové potíže zejména ve vztahu k tomu, kdo je kontrolovanou osobou, kdo je účastníkem „řízení o zajištění“ a „řízení o propadnutí“, přičemž se přiznávají práva účastníka řízení i osobám mající věcná práva k zajištěným vybraným výrobkům nebo dopravnímu prostředku, aby nedocházelo k výše uvedeným problémům, a navrhovanou právní úpravou nedochází k věcným změnám ani k rozšíření oprávnění celních orgánů.

[8] Stěžovatel též namítá, že názor městského soudu v napadeném rozsudku není konzistentní v celém odůvodnění. Je zcela zřejmý rozpor v názorech v odůvodnění na straně 7 napadeného rozsudku a v odůvodnění na straně 8 napadeného rozsudku. Na straně 7 městský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí o zajištění nemělo být vydáno vůči žalobci jako kontrolované osobě, ale pouze a jediné vůči jeho zaměstnavateli (společnosti TM-TRUCK, s. r. o.), neboť žalobce nebyl v pozici nositele práv a povinností z přepravního vztahu. V dalším textu odůvodnění na straně 8 však městský soud uvádí, že jeho rozhodnutí není v rozporu s rozsudky osmého senátu (sp. zn. 8 Af 49/2010 a 8 Af 50/2010), který označil postup celního ředitelství při vydání rozhodnutí o zajištění za správný, protože tento se vyjadřoval k prvoinstančnímu rozhodnutí. Pokud podle městského soudu je kontrolovanou osobou zaměstnavatel a jemu mělo být vydáno rozhodnutí o zajištění, pak nemůže být takový názor v souladu s rozsudky osmého senátu téhož soudu, když tento označil postup při vydání prvoinstančního rozhodnutí, tj. rozhodnutí o zajištění, za správný.

[9] Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[12] Ze spisu vyplynulo, že dne 21. 1. 2010 byl příslušníky celní správy kontrolován u čerpací stanice H & D OIL, obec Cheb, dopravní prostředek, který řídil žalobce a v němž bylo přepravováno 36.362 litrů benzínu Natural BA 95. Při kontrole průvodních dokladů bylo zjištěno, že údaje uvedené v odstavci 7 průvodního dokladu č. 4074414 jsou nepravdivé (nepravdivost byla spatřována v adrese společnosti EKOL GAS PB, s. r. o. uvedené na dokladu; adresa Lípová cesta 736, Milevsko, neodpovídala aktuálnímu sídlu jmenované společnosti). Pracovníci celního ředitelství proto v souladu s § 42 odst. 4 zákona o spotřebních daních ústně oznámili žalobci zajištění předmětných výrobků a dopravního prostředku je převážející a předali mu rovněž protokol o tomto zajištění. V tomto protokolu je uveden popis zajištěných výrobků a zajištěného dopravního prostředku s tím, že provozovatelem dopravního prostředku je společnost TM-TRUCK, s. r. o., a jako důvod zajištění je uvedeno, že údaje uvedené na průvodních dokladech jsou nesprávné nebo nepravdivé. Z protokolu dále vyplývá, že vlastníkem zajištěných vybraných výrobků je společnost EKOL GAS PB, s. r. o., Pražská 288, Písek. Přílohu tohoto protokolu tvoří mezinárodní nákladní list (CMR) a průvodní úřední doklad, v nichž je jako dopravce označena společnost TM-TRUCK, s. r. o. Součástí spisového materiálu je i protokol o ústním jednání ze dne 21. 1. 2010, při kterém byl žalobce vyslechnut jako svědek ve smyslu § 8 zákona o správě daní a poplatků a předmětem jednání bylo zjištění okolností týkajících se zdanění vybraných výrobků společností EKOL GAS PB, s. r. o. K dotazu pracovníka celního ředitelství, kdo sjednal a platil za přepravu předmětných vybraných výrobků, žalobce uvedl, že neví, že je pouze přepravcem.

[13] Dne 21. 1. 2010 vydalo celní ředitelství rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku č. j. 840/2010-160100-34, kterým podle ustanovení § 42 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebních daních zajistilo tahač VOLVO s návěsem SCHWARZMÜLLER. Toto rozhodnutí bylo vydáno vůči žalobci jako kontrolované osobě a bylo odůvodněno tím, že údaje uvedené v odstavci 7 průvodního dokladu č. 4074414 o adrese sídla společnosti EKOL GAS PB, s. r. o., jsou nepravdivé. Nepravdivost údajů byla spatřována v uvedené adrese společnosti EKOL GAS PB, s. r. o., kdy adresa Lípová cesta 736, Milevsko, neodpovídá aktuálnímu sídlu jmenované společnosti.

[14] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 25. 1. 2010 odvolání, v němž namítal, že nesprávný údaj o adrese je pouze formální vadou a že rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku je nepřiměřené a je projevem formalismu. K odvolání doložil pracovní smlouvu uzavřenou dne 18. 1. 2010 mezi společnostmi TM-TRUCK, s. r. o., jako zaměstnavatelem a žalobcem jako zaměstnancem, z níž vyplývá, že žalobce bude pro zaměstnavatele pracovat jako řidič.

[15] Dne 31. 3. 2010 sdělil stěžovatel celnímu ředitelství, že je-li odvolatel zaměstnancem dopravce, účastníkem řízení je také tento dopravce, a uložil mu, aby tomuto dopravci bylo řádným způsobem doručeno předmětné rozhodnutí. Celní ředitelství dopisem ze dne 7. 4. 2010 vyrozumělo společnost TM-TRUCK, s. r. o., o tom, že zajištěním vybraných výrobků a dopravního prostředku mohla být zasažena i její práva, proto jí zasílá předmětná

rozhodnutí, vyzývá ji o tom, že proti nim podal žalobce odvolání, a zároveň ji vyzývá, aby se k nim ve lhůtě 15 dnů vyjádřila. To uvedená společnost učinila prostřednictvím svého zástupce dne 21. 4. 2010 s tím, že k podaným odvoláním nemá připomínku.

[16] Stěžovatel napadeným rozhodnutím odvolání zamítnul. V napadeném rozhodnutí mimo jiné poukázal na skutečnost, že z předložené pracovní smlouvy plyne, že žalobce není dopravcem, ale pouze jeho zaměstnancem. Dopravcem je společnost TM-TRUCK, s. r. o. V takovém případě je však bezpodmínečně nutné přibrat dopravce jako osobu zúčastněnou na řízení, neboť rozhodné skutečnosti nemůže doložit řidič, který je v pracovním poměru k dopravci a s vlastním objednatelem dopravy zboží nemá nic společného, přičemž nedisponuje, a ani nemůže, žádnými doklady prokazujícími splnění povinnosti ve smyslu zákona o spotřebních daních. Právní vztah nepochybně vzniká mezi objednatelem přepravy a dopravcem, který dopravu vybraných výrobků provádí prostřednictvím svého zaměstnance, a proto dispoziční právo nakládat s těmito výrobky je najisto na straně dopravce. Zaměstnanec - řidič v souvislosti se smluvní přepravou nákladu je nepochybně osobou oprávněnou jednat za dopravce při poskytování součinnosti při kontrole prováděné celními orgány, nicméně stále jedná za dopravce. Jestliže je konkrétní dopravce znám, je kontrolovanou osobou nepochybně také tento dopravce. V takovém případě je nutné po zjištění této skutečnosti doručit rozhodnutí o zajištění věci ve smyslu ustanovení § 42 odst. 4 zákona o spotřebních daních bezodkladně také tomuto dopravci, aby nedošlo k zásahu do jeho práv a aby mohl aktivně hájit své zájmy. Stěžovatel uložil celnímu ředitelství vadu nedoručení rozhodnutí odstranit a toto rozhodnutí bylo společnosti TM-TRUCK, s. r. o., doručeno dne 14. 4. 2010. Závěrem pak stěžovatel konstatoval, že s ohledem na výše uvedené dává rozhodnutí o odvolání současně na vědomí dopravci TM-TRUCK, s. r. o.

[17] Nejvyšší správní soud se předně zabýval námitkou stěžovatele, v níž uvádí, že odůvodnění rozsudku městského soudu není konzistentní a jsou v něm rozpory, konkrétně uvádí, že je zcela zřejmý rozpor v názorech městského soudu v odůvodnění na straně 7 napadeného rozsudku a v odůvodnění na straně 8 napadeného rozsudku. Pokud by tomu tak opravdu bylo a jednalo by se o zásadní argumentaci pro jeho rozhodnutí, musel by Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost. Nejvyšší správní soud se však s uvedenou námitkou neztotožňuje. Městský soud na straně 7 napadeného rozsudku uvádí po skutkovém a právním rozboru případu: „Z uvedeného vyplývá, že se žalobce při vydávání rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku nenacházel v postavení odpovědného subjektu ve smyslu shora uvedeném, tj. v pozici nositele práv a povinností z přepravního vztahu, vůči kterému, jakožto kontrolované osobě, mohlo být toto rozhodnutí vydáno.“ Na straně 8 pak městský soud uvádí, že „[o]smý senát městského soudu se vyjadřoval k prvostupňovému rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků, které směřovalo vůči panu R. E. K tomu z obsahu spisového materiálu, který je pro obě řízení společný, vyplývá, že v této fázi řízení, tedy v řízení prvostupňovém, nebylo zřejmé, že pan R. E. je zaměstnancem společnosti TM-TRUCK, s. r. o. Tato skutečnost byla ozřejměna a doložena v rámci odvolacího řízení. Za tohoto stavu pak bylo na žalovaném, aby k této skutečnosti při svém rozhodování přihlédl.“ Z rozsudku je patrné, že městský soud má za to, že osmý a šestý senát dospěly k různým, nikoliv rozporným závěrům na základě různých skutečností. Nejvyšší správní soud proto nepovažuje rozsudek městského soudu za nepřezkoumatelný.

pokračování

[18] Podle § 42 odst. 1 zákona o spotřebních daních, ve znění účinném ke dni 28. 5. 2010, „[z]jistí-li celní úřad nebo celní ředitelství, že a) vybrané výrobky jsou dopravovány bez dokladu uvedeného v § 6, 27 a 27c, 30, 51, 100 nebo 100a, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 50); b) vybrané výrobky jsou dopravovány bez dokladu uvedeného v § 5, nejedná-li se o vybrané výrobky pro osobní spotřebu (§ 4 odst. 6, § 32 odst. 2, 4 a 5); c) údaje uvedené na tomto dokladu jsou nesprávné nebo nepravdivé, nebo d) tento doklad je nepravý, pozměněný nebo padělaný, rozhodne o zajištění těchto vybraných výrobků, popřípadě i dopravního prostředku, který je dopravuje.“

[19] Podle § 42 odst. 4 zákona o spotřebních daních, ve znění účinném ke dni 28. 5. 2010, „[c]elní úřad nebo celní ředitelství ústně oznámí opatření o zajištění vybraných výrobků nebo dopravního prostředku osobě, u které byly vybrané výrobky nebo dopravní prostředek zjištěny (dále jen "kontrolovaná osoba"), a bezodkladně vyhotoví protokol, ve kterém uvede i důvod zajištění, popis zajištěných vybraných výrobků, popřípadě popis zajištěného dopravního prostředku. Zaměstnanec, který pracuje v celním úřadu, nebo celním ředitelství, předá kopii protokolu kontrolované osobě. Rozhodnutí o zajištění musí být vydáno nejpozději následující pracovní den po dni vyhotovení protokolu.“

[20] Podle § 42 odst. 6 zákona o spotřebních daních, ve znění účinném ke dni 28. 5. 2010, „[p]roti rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků nebo dopravního prostředku může kontrolovaná osoba podat odvolání nejpozději do 7 pracovních dní ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Toto odvolání nemá odkladný účinek. Odvolací orgán, kterým je nejbližší vyšší nadřízený orgán, rozhodne o odvolání bez zbytečných průtahů. Doručování upravuje zákon o správě daní; proti rozhodnutí o odvolání lze podat jen mimořádné opravné prostředky nebo podnět k soudnímu přezkoumání.“

[21] Ustanovením § 42 zákona o spotřebních daních, ve znění účinném ke dni 28. 5. 2010, bylo celnímu úřadu a celnímu ředitelství založeno oprávnění zasáhnout okamžitě při zjištění skutečností, nasvědčujících, že s vybranými výrobky bylo nakládáno způsoby uvedenými v § 42 odst. 1 zákona o spotřebních daních zajistit případně i dopravní prostředek, jímž jsou přepravovány. Je zároveň evidentní, že uvedená oprávnění kontrolní orgán zpravidla realizoval za nedostatku informací a v časové tísní. Z toho plyne, že kontrolní orgán nemohl - a nemohlo to být po něm ani spravedlivě požadováno - zjistit skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda došlo k nakládání s vybranými výrobky způsoby uvedenými v § 42 odst. 1 zákona o spotřebních daních s naprostou jistotou a ve všech detailech, nýbrž zpravidla pouze s určitou mírou pravděpodobnosti a někdy jen v základních rysech. Bylo proto možné a nikoli nepravděpodobné, že mohlo dojít k zajištění vybraných výrobků (příp. i dopravního prostředku, který je dopravoval), se kterými ve skutečnosti nebylo nakládáno způsoby uvedenými v § 42 odst. 1 zákona o spotřební dani nebo že kontrolní orgán nesprávně určil kontrolovanou osobu. Zajištění věcí se dělo faktickým úkonem kontrolního orgánu, spolu s ním se však sepisoval protokol, jehož kopii předal kontrolní orgán kontrolované osobě, a následně bylo vydáno rozhodnutí o zajištění, které se doručovalo kontrolované osobě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2006, č. j. 2 Afs 170/2005 - 65). Proti tomuto rozhodnutí se mohla na základě § 42 odst. 6 zákona o spotřebních daních kontrolovaná osoba odvolat.

[22] V projednávaném případě se žalobce označený za kontrolovanou osobu proti rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku odvolal, přičemž doložil pracovní smlouvu,

ze které vyplývala skutečnost, že je „pouze“ řidičem (zaměstnancem) dopravce, společnosti TM-TRUCK, s. r. o.

[23] Stěžejní právní otázkou je, zda je rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku nezákonné v případě, že osoba, která byla označena za kontrolovanou osobu a vůči níž je směřováno rozhodnutí o zajištění dopravního prostředku, předloží pracovní smlouvu s dopravcem, která dokládá, že uvedená osoba je pouze řidičem dopravce.

[24] Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že „[z]ákon o spotřebních daních (§ 42 odst. 4) používá pojem „kontrolovaná osoba“ jako zkratku pro osobu, u které byly vybrané výrobky či dopravní prostředek zjištěny, tj. fyzicky zjištěny“, a dále že „rozhodnutí o zajištění se prvotně doručuje kontrolované osobě, tj. osobě, u níž byly vybrané výrobky zjištěny, a kterou byl v daném případě žalobce, jako řidič.“ Městský soud s uvedeným v projednávaném případě souhlasí, neboť s ohledem na charakter rozhodnutí o zajištění a na skutečnosti zjištěné v projednávaném případě v dané době (řidič se označil za „přepravce“) bylo možno za kontrolovanou osobu považovat právě žalobce. Městský soud však odlišuje situaci v době zajištění vybraných výrobků a v rámci odvolacího řízení. Neboť v odvolacím řízení předložil žalobce pracovní smlouvu, ze které vyplývá, že je zaměstnancem (řidičem) společnosti TM-TRUCK, s. r. o., a odvolací orgán měl k této skutečnosti přihlídnout. Za kontrolovanou osobu měla být označena namísto řidiče společnost TM-TRUCK, s. r. o., neboť ta je odpovědným subjektem za přepravu.

[25] Nejvyšší správní soud při výkladu pojmu kontrolovaná osoba přihlédl vedle již zmiňovaných ustanovení i k ostatním ustanovením § 42 zákona o spotřebních daních. V této souvislosti poukazuje např. na § 42 odst. 7 zákona o spotřebních daních, který stanovil k postavení kontrolované osoby, že „[c]elní úřad nebo celní ředitelství uskladní zajištěné vybrané výrobky nebo dopravní prostředek mimo dosah kontrolované osoby. Kontrolovaná osoba je povinna zajištěné vybrané výrobky nebo dopravní prostředek celnímu úřadu nebo celnímu ředitelství vydat. Odmítne-li vydání, vybrané výrobky nebo dopravní prostředek jsou jí odňaty. O vydání nebo odnětí zajištěné věci celní úřad nebo celní ředitelství vyhotoví úřední záznam. Náklady na skladování hradí kontrolovaná osoba.“ A také na § 42 odst. 10 věta druhá zákona o spotřebních daních, který stanovil, že „[p]okud rozhodnutí o zajištění bylo zrušeno, musí být kontrolované osobě zajištěné vybrané výrobky nebo dopravní prostředek bez zbytečných průtahů vráceny v neporušeném stavu.“ Pokud by Nejvyšší správní soud připustil výklad, že kontrolovanou osobou poté, co je v odvolacím řízení prokázáno, že řidič je „pouze“ zaměstnancem dopravce, je i přesto řidič, vedl by tento výklad k absurdním závěrům, na základě kterých by řidič musel hradit náklady na skladování zajištěných vybraných výrobků, resp. zajištěného dopravního prostředku, i přesto, že je pouze řidičem (zaměstnancem) dané společnosti. Této osobě by se také zajištěné vybrané výrobky či dopravní prostředek vracely, i přesto, že by již v době zrušení rozhodnutí o zajištění nemusel být zaměstnancem společnosti, která je odpovědná za přepravu zboží. Nejvyšší správní soud proto ve shodě s městským soudem uvádí, že pokud byl kontrolován dopravní prostředek v souvislosti s § 42 zákona o spotřebních daních, byl relevantní vztah mezi řidičem jako zaměstnancem a dopravcem jako jeho zaměstnavatelem. Je totiž podstatné, zda osoba, která je označena za kontrolovanou osobu, mohla nabývat práva a povinnosti plynoucí jí ze zákona a z rozhodnutí o zajištění. Za tuto osobu je nutné označit nositele práv povinností z přepravního vztahu – v projednávaném případě

pokračování

dopravce, neboť tato osoba je za přepravu odpovědná. Řidič pouze jedná za dopravce, který má být kontrolovanou osobou ve smyslu § 42 zákona o spotřebních daních.

[26] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že neobstojí výklad stěžovatele, že kontrolovanou osobou i po prokázání v odvolacím řízení, že řidič je „pouze“ zaměstnancem dopravce - společnosti TM-TRUCK, s. r. o., je i nadále řidič.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Z výše uvedeného vyplývá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ust. § 109 odst. 2 s. ř. s.

[28] Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 za použití ust. § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a účastníku řízení žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 30. září 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu